

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Reginonis chronicon - Cod. Aug. perg. 232

[S.l.], [2. Hälfte des 11. Jahrh.]

Chronica Reginonis ad Treverensem episcopum Adalberonem: libellus
primus

[urn:nbn:de:bsz:31-58282](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-58282)

qui adhuc sunt supstitel. laties hec posteris exeq
uenda relinquens. Accipite ergo hoc paruum mu
nisculum ea benignitate qua deuotione missu est
amea punitate. In calce aut obsecro lectore ut nulli
hec nra dicta qualia cuq; sint placuerint. & ea sibi
describi uoluerit. hanc pfati uincula nullatenus
omitat. Gloria celsitudinis uiry multox utilitati
b; pfutura. supra puidencia diu incolumi ser
uare dignetur; **C X P L I C I T P R E F A T I O**

Multi decertant & adhuc sub iudice lis est.

¶ Semineo generis t noutri chronica estent.
¶ Sed nobis potius neutro pferre uideatur.

Incipit chronica regnorum adtreuerensie epim adalberone.

Anno imperii cesaris octauiani xlii ihe xpc
filius di natus e. Eade nocte ab angelis eu
angelizatur. a pastoribus uisitatur. Octauia die
circumciditur. xiiii. die stella duce amagis adoratur.
& multis munerib; pdicatur. xli. die in templu cu obla
tione a parentibus inducitur. Asymeonem suscipit
ab anna cognoscitur. post hec in egiptu deportatur
ubi manet usq; ad obitu herodis; **C A P I T U M**

Anno domine incarnationis. ii. herodes mit
tens in bethleem. & in omnib; finib; ei pueros inno
centes iugulare precepit. deinde in domesticos
arma citans multos percutit. dilectam sibi coniugem
interfecit. filios quos ex ea susceperat aristobalu
& alexandru in samaria strangulari iuba. nouissi
me aut patre ex dothise natu. in centore & omnium
malox insidiatore percutit. Post hec miserabili morte

per;

2
Anno domini incarnati. vii. archelaus filius herodis
iudea regnat. dominus ihesus christus ex egipto reductus.
appetit metu predicti regis in nazareth civitate gali-
lee diuertit. ibique usque ad tempus baptismi predicauit.

Duodecimo aetatis sue anno dominus ihesus iherosolima
ascendit. ibique in medio doctoꝝ residentis. a parentibus
postriduum inuenit. Anno domini incarnati. xv. ar-
chelaus iudeis apud cesarem accusatus. in ueniennam
urbem gallie exilio relegatus. Regnum iudeoꝝ inter
tres fratres eius. herodem antipatrum. isariam. & philippum
diuidit. Cesar augustus postquam lvi annis. & vii m
filio romanorum rexit imperium. mortuus.

Anno domini incarnati. xvi. tiberium regnare cepit. &
regnavit annos. xxiii. Anno domini incarnati. xxvii.
pilate iudee procurator a tiberio dirigit. Anno
domini incarnati. xxx. Tiberianus. xv. iohannis circa regi-
one iordani. baptismum penitencie in remissione
peccatoꝝ predicat multosque baptizat. inter quos
ipsum redemptorem mundi qui omnium peccata abluit
aquis iordanicis tinguit. Post baptismum dominus in
desertum secedit. xl dies ieiunat. Post ieiunium te-
tatore superato. in uirtute spiritus galilea ingreditur.
apostolos uocat regnum dei euangelizat multa signa
& miracula facit. Anno domini incarnati. xxxii. iohannis
baptista insidante herodiade. iussu regis herodis
in carcere capite truncatur. Anno domini incarnati.
xxxiii. Tiberianus. xviii. dominus sua passione. iun-
di redemit. xl^{mo} die resurrectionis. et ascendit.
& spiritum paraclitum misit. Mattheus in loco iude

constituit ap[osto]l[os]. Iacob fr[ater] d[omi]ni hierosolimoꝝ ep[iscop]us
constituit. vii diaconi ordinant[ur]. stephanus lapidat[us].

Anno d[omi]ni incarnat[i]o[n]is. xxxiiii. Secundu[m] latin[os] qui
a ianuario annu[m] incipiunt c[on]putare. paulus
cu[m] gent[em] damascu[m] a xpo decelo uocatus. Sedm.
hebreos qui a martio incipiu[n]t annu[m] capiunt. Coete
anno quo d[omi]n[us] passus. xi. mense id est viii k[al]endas feb[ruarii].

Anno d[omi]ni incarnat[i]o[n]is. xxxviii. Gaius regnat
annis. iiii. menses v dies viii his ergo x m[en]sib[us]
si addamus vi qui sup[er] fuerit lvi annis octau
anu. et m[en]ses xvi Ex quib[us] iiii detractis annis in
teget remane[n]t qui hoc in loco inserendu[m] uide[re].

Herodes agrippa iudeoꝝ genti p[ro]ficat[ur]. **Capitulum.**

Anno d[omi]ni incarnat[i]o[n]is. xliiii. Herodes tetra[rc]ha cum
herodide in hispania mero reperit. Pilat[us] qui in
d[omi]ni passione[m] mortis sententia[m] protulit suase manu
petit. Anno d[omi]ni incarnat[i]o[n]is. xlv. Glaucius
regnat. Anno xiiii m[en]ses vii. dies. xxvii

Ad damul itaq[ue] his viii m[en]sib[us] iiii qui sup[er] remanser
fuerit xi. & xiiii die[bus] his xxviii dieb[us] et xxxvii.
et annis & dies vi. Quoru[m] t[em]pori b[ea]t[us] admauerand[us]
uide[re]. **Capitulum.** Anno d[omi]ni incarnat[i]o[n]is. xlvii. Iacob fr[ater]
i[esu] ab herode decollat[us]. Petrus incarnere mittitur

Ide[m] herodes ab angelo petittur. Antiochie sp[iritus]
discipulos adloquit[ur]. Segregate m[en]s[ur]a[m] paulu[m]
& barnaban. & cet[er]a Agrippa filiu[m] herodis in iudea
regnat. usq[ue] ex terminu[m] iudeoru[m]. **Capitulum.** Anno d[omi]ni
incarnat[i]o[n]is. xlviii. Passio[n]is uero xiiii. & claudi. iiii
Paulo & barnaba si ascendet hierosolimam. De hac

a senſione ſua paulus ipſe ſcribit ad galatas. Deinde
 poſt annos xiiii. aſcendit hieroſolimā. cū barnaba.
 aſito & cito & ctuli cū illis iet cū aptis euangelizū
 qd p̄ dico ingentib; xiiii. itaq; anno paſſionis do
 minice iuxta cōductū iacobi zephe & iohis ad gen
 cū magiſteriū & apoſtolatū paulus p̄fectus ē. **Ubi**
 numer' ipſe quē poſuit recensendus ē annor. Scim'
 enī p̄trū & paulū aptos anno p̄aſenſionē dñi.
 xxxviii. iet ultimo neronis anno. paſſos fuiſſe.
 & beatū p̄trū rome xxxv. annis ep̄ſcopalē ſedis
 ſe cathedrā. xxxv. aū & xiiii. n̄ xxxviii. ſed xxx
 viii. faciunt. Sequit'. q̄ ite beatū p̄trū eodē xiiii.
 poſt dñi paſſionē anno. quo eū hieroſolimis al
 loquit' paulus. iet quarta claudi anno rome
 uenſſe credamus ſimūlq; ni fallor hac ſuppu
 tatione. paulū eodē quod dñs paſſus eſt anno ad fi
 dē uenſſe p̄bat'. Eodē anno famēs grauiſſima
 facta ē. cuius lucas memnit. & claudius brittan
 niā intrauit. **Cap. Anno dom̄i incarn. lxxv. Clau**
dius iudeos tumultuantes roma expulit. Cap.
lxxvi. Nero regnat ann̄ xiiii. niſes vii. & xxviii. Cap.
lxxvii. Anno et incarn. lxxviii. feſto p̄curator succedit febei.
 paulus uinct' romā iſtitur. anno ii. neronis
Cap. Ann̄ et incarn. lxxix. iacob' fr̄ dñi iudeis lapi
 dat'. feſto in magiſtratu iudee ſucceſſit albinus
 albino florus. **cap. Anno et incarn. lxxx. veſpaſi**
 anus magiſt' milicie cū exercitu in iudeā intr'
Cap. Anno et incarn. lxxxi. rome petrus cruci
 fugit'. **lxxxii. decollat'. Sub neromana p̄ſecutione**
 coronatur'.

Rome excessus ^{mar} & iniano xlviij. q̄ baptizatus
abeato p̄tro incustodia mamurini retru
si. Torpes. marcellus. & apuleus. Alexandria
marcus euangelista passus ē. viii. anno nero
nus mediolanus nazarius & celsus. Apud mi
ceria aquilegia. hermagoras ep̄s. fortunat
diacons. felix cū constantia. Cap. Anno et in
car. lxxiii. vespasianus reḡ ann̄ viii. m̄ses xi
et xxii. His xi m̄sib⁹ ad eliti vii neronis. fuit
x & vii & his xxii eluob⁹ dieb⁹. illis xxviii fi
uit. l. dies. et ann̄ vii m̄ses. & xx dies. qui ann̄ hoc
loco inserit. Cap. Anno et in car lxxiiii. Regnū
iudey arto subitū tēplūq; destruit. his tēpo
rib⁹ apollinaris ep̄s abeato rauenna directus coro
nat. Anno dom̄ in car. lxxxiij. titus reḡ ann̄
ii. m̄ses ii. Anno dom̄ in car. lxxxv. Domitian
reḡ. Cap. Annos xv. m̄ses v. his v m̄sibus addam⁹
vii vespasianus ēplet ann̄ quibus inserit hui⁹ tēpo
rib⁹ ioh̄s ap̄ls romę inferuentis olei doliū mit
titur. ante portā latinā. & in bathmos relegat
Vbi apocalipsi scribit. flauia domitilla in ponti
anā insulam exiliat. Anadot⁹ papatercius p̄
p̄terū martino coronat. Anno et in car xc
nerua reḡ annū i. Cap m̄ses iiii dies vii ioh̄s
ap̄ls ab exilio reuocat. & apud ephesū euanget
scribit. hui⁹ tēporib⁹ passi s̄ romę. eutices. me
torinus & amaro. ap̄ amit̄ ninā urbē victorinus
ap̄ s̄ seuerus. Cap Anno et in car xci Traia
nus reḡ annos xviii. m̄ses vi dies xv. his vi

4

inlib. si addiderint tita. ii. nerue. iiii. fit anis qui
hoc in loco aptat. remanent die xxviii. quisup
notati s. **Capit. Anno et incarna. Iohs apst ephesa reg**
cut. Traianu tēporib; martirio coronant rome
clementis papa alexander. iiii. p̄ parū. pp quirini
& filia ei balbina sulphicid. & ferulian clomilla &
seraphia uirg. nereus & achilleu ignatius antioce
rus ep̄s. hierosolimus. symeon ep̄s filius cleope in
ponto focal ep̄s. Anno et inc. cxi. Adrianus reg
ann̄ xi hui tēporib; passus s. rome fixus pp getulū
sabina seraphia uirg. Apud mesenā ciuitate apulie
cleutherus ep̄s cū antia matre ap̄t athenas.
quadratus & aristides clarabant. Dionisius ep̄s
ariopagita apud tiburnā urbē italie simphro
sa cū vii filiis. Anno et inc. cxxii. Antonus
cognom̄to pius cū filiis aurelio & lucio reḡ ann̄
xxii m̄sel iii iustinus philosophus clarus. suppio epo
hermes librū scribit quatuor pastoralis Anno et inc
cxxv. Marcus Antoniu uerū cū fr̄e luciano c̄mo
do annis xviii. m̄se. i. horū & sup̄ dictorū tēporib; cōo
nati s. Rome anicetus pp Victor pp Symetrius p̄br
felicitas cū vii. filis. Iulius & antonius eusebius &
pontianus peregrinus & uincenciū. Apud sebastē
armenię minoris. xl mar subagricolo iudice ap̄t
spoletū c̄cordius. Apud smirna pol. arpy. ep̄s sc̄i
iohan̄ discip̄t. Itē germanicus xpionius apud apa
mā alexander & gaius. Apud cretā urbē cortine
philipps ep̄s papirus c̄iac & iustinus philosophi.
Apud lugdunū gallie hircenus ep̄s cū multis. fo:

tinus ep̄s eūsdē vr̄bis. & bāndina cūallus & lvia
epipochis & alexander insiria uictor & corona.
Mediolanus faust. Cabillone marcellus. **I**n m̄rito
rio cabillonensi. castro trenortio. **V**alerianus a
lexandria tholomeus & lucius. **C**ap. Anno d̄
incarnā c̄lxxi. **L**ucius antoninus ē moct̄ p̄ mox
tē patris antonini ueri reḡ ann̄ xiiī huius tēpo
rib̄ n̄nulli passi sunt quos sup̄ notaui. **S**ed et
co hęc n̄ ordine certis ip̄eratorū tēporib̄ expr̄m
potuimus. q̄ in quib̄sdā passionib̄ sc̄q̄ sup̄ nom̄
nat̄q̄ imperat̄q̄ uocabula ita c̄fuse posit̄. **U**t
cūdicat tē subantonino gestā ignoret utri
subpio aut subuero. aut sub cōmodo actū sit
& cū chē sublutio ābiguū sit. utri subaurelio
aut sub cōmodo aut subantonino gestū sit
Et tam q̄d huius tēporibus herenus ep̄s lugdy
nensis passus sit. Anno d̄ incarn̄ c̄lxxii seuerus
p̄tinax reḡ ann̄ xvii. **C**lemens alexandrie
eccl̄e p̄r. & panteus philosophus clarescunt. **M**ar
cellus hierosolym̄ ep̄s. **T**heophilus cesariensis in
signes habent. **L**eonides pat̄ origenis coronat̄.
Apuđ cartagine p̄petua & felicitas beatus. depu
tant. **C**ap. Anno d̄ incarn̄ c̄lxxiii. **A**ntonius cog
nom̄to c̄na calla seueri filius reḡ annos vii.
Anno d̄om̄ incarn̄ c̄lxxiiii. **M**acrinus reḡ annū i.
Anno d̄om̄ incarn̄ c̄lxxv. **A**uradius alexander
annos viii. reḡ. **O**rigenes toto orbi clarus ha
bitus huius tēporib̄ coronant̄ rome calisto
pp̄ urbane pp̄ cecilia uirgo tiburcius & uā

lerianus. calepocius p^rib^s palmatus c^onsul c^onsulore
& filius & simplicius senator. **Cap.** Anno domⁱ incar^o clxxx
viii maximinus reg^o ann^o. iii. hui^o t^eporib^o coronan
tur rome anteros pp^o potian^o pp^o cesarea palestine
pamphilus & maxinus p^ri. Anno domⁱ incar^o cxcv.
Gordian^o reg^o ann^o vi. Origenes in cesarea pa
lestine theod^o cognom^oto gregor^o u^o & ante nod^o
f^o diuina philosophia inuit. **Cap.** Anno domⁱ
incar^o cxcviii. philippus c^onsilio philippo reg^o
ann^o vi. hic prim^o omnium imperator xpianus fuit
Anno d^o incar^o cciii. **Cap.** Decius reg^o ann^o. i. m^oses
iii. h^o m^oses aclede antoni p^ri. iii. helupianus
vi fit annus qui hoc in loco ponit reman^o m^oses. i.
& dies xxviii. sup^o notati. hui^o t^eporib^o martirio
coronant. **R**ome fabianus pp^o xists pp^o lauren
tius felicissim^o & agap^o dia^o. abdo & senes.
Polito & cordia hierens & habund^o. Cornelio pp^o
Victoria uirg^o minuates. Antiochia. babil^o
ep^o. Apollonia ciuit^o leacus tursus & gallinicus
hierosolim^o alexander ep^o. Nazanzo tripho.
In egipto ciuitate que d^o thimus. phileas ep^o & phlo
rom^o tribunus c^onsul^o multus. In sicilia ciuitate
cetanensis agatha uirgo. In syde polocromus
babilonie & thesifontis ep^o. Egen^o parphie nes
tor ep^o. In cordula ciuitate parmenis p^ro^o c^onsul^o
cus. Apud circense colonia marianus & iacob. In tyro
anatholia & aud^o. Apud africa nemeanus & felix
rogatiano p^ro^o & felicissimus c^onsul^o alus. Anti
ochie asclepiades ep^o. Alexand^o & agatho & seray^o
con

arsenius & dioscorus cum sociis suis. Cap.
anno domini incarnati cccvi. Gallus ciualusiano filio
regis anni .ii. mensis iiii. Origenus doctor mortuus
& interro sepelitus. Cap. Anno et incarnati cccviii.
Valerius cūgalieno regis anni xv. Horum tempo-
ribus coronantur romae stephanus pp. Eugena
uirg. lovinus. & basilicus. lucus pp. basilica ru-
fina & secunda uirg. Tercilianus presbiter & iacinc-
tus christus pp. Valerianus nemesis siphronius
& olipius. Hispania urbe tetragone Verona Ze-
non episcopus & ceterus fructuosus episcopus augurius & elogie
dianus. Cesaria palestine. marinus & artemius.
Appud affricam ciuitatem tuburno lucernarie.
maxima donatilla & sceta uirg. **I**ntritorio
cauallano uico mittanensi priuatus episcopus. Theo-
dorus cognomina gregorius cesarie ponti-
episcopus. uirtutis gratia clarus. cap. Anno domini incarnati
cccxxiii. Claudius annuarius regis. mensis viii. his adde-
unt uolusiani fit annus quibus annumerantur remanet
mensis .i. huius temporibus passi sunt roma. felix pp. marus
& martha cum uxore cum filiis. xl vii milites quibus
torturati sunt adionisio pp. cirilla uirgo intracina
capanie ciuitate felix presbiter & eusebius. Cap. Anno
domini incarnati cccxxvi. Aurelianus regis annos v. vi
mensis. huius temporibus passi sunt roma eutichianus pp
Theodora basilides triplos & mandalio linguinis
sainti gemini loomo ciuitate onon. Cesarea capa-
dochie manus **A**ppud pnestina urbem agapitus
In ciuitate solo na. anastasis Augustuduno sim

6
phorianus. In territorio uuariensi loco q̄ d̄r gen
tib' andeolus subdiae andochius pbr tursus
diae. & felix. In castro diuione benignus pbr. **Cap**

Anno dom̄ inc̄ar. ccxxxiii. pbr reḡ ann̄ vi.
m̄ses iiii. Anno dom̄ inc̄ar. ccxl. Car̄ cū filius ca
rino & numeriano reḡ ann̄ ii. Horū tēporib'
coronant̄ rome crisant̄. & elaria. claudis & hila
ria uxor eius. cū filius iason & mauro & lxx m̄lites

Anno dom̄ inc̄ar. ccxli. Diocletianus cū max
imiano & estantio & p̄ morte dioclec̄ maxim
anus cū seuerō galorio & maximiano reḡ ann̄
xx. Horū tēporib' martirio coronant̄ rome ga
uis pp̄ c̄ riacus diae. largus. & smaract. apnians
papias & mauro claudis & p̄ p̄ cligna cū filius gabi
nus p̄. castulus. paneracis arthemis cū uxore & fi
lia sebastianus marcus & marcellianus marceli
n̄ pbr petrus ex ore ista tranquillus nicostatus.
Zoe uxor eius p̄mus felicianus claudis castoris
uictorius. simphoridius. basilis. faustinus. simpli
cis & beatrix. tibureus filius coromatu susanna
iurg. iohannes. crispus. genesis. felix. & audactus
lucia & geminians. serus. & bachus. crisogonus. sa
t̄n̄. & sifinnus. iiii. coronati. theodorus pon
cianus. p̄textat̄ & traso. Apud spoletū gregorius
pbr. sabinus ep̄s ex sup̄ antius & marcellus diae.
Apud insulas parmarias anastasia antiochia
iulianus & basilissa. In hispania ciuitate cesar au
gustana uincensis diae. In barei nona eulalia
iurg cucufas. Apud gerundā felix. In cucumis.

tuliana uirgo. Apud turū tyranno siluanū pe-
nellis atq; epi cūnumera multitudie. Apud fir-
miū strenū nicomecia petrus Alucianus pbr. anti-
ocenus. Antani epi pantaleon iohanes adrianus
clorotheus & gorgonius eleutherus smurne hire-
neus epi. In palestina ciuitate gaza siluanus me-
diolanus uictor. Apud Illiriciū ciuitate salscia quiri-
nus epi. Apud tharsum bonifacius. Apud aquileiā felix
& fortunatus. Apud cilia utroq; & modestus cū crescenti-
a lucia uirgo. In brittannia albini. Apud massili-
ā uictor. Apud augustā africa in uicia puincia. Hecia
bitthine theodotia cū filiis. Hispani is ciuita-
te eplato. Iustinus & bastar frs. In sicilia ciuit-
etanensiu. euclus diac. Apud urbē italie ppa-
mus alexander. In ciuitate caecelona eufemie
In capolo cipanie ianuaris epi beneuenti soco-
clue mesenate ciuit faust & desiderius. In palesti-
na pelcus & nilus epi. In creico fausta & uulsi-
us. In gauno mauricus cū soci. Antiochie cypriani
epi cū iustina apud egea ciuitate cosmas & cla-
mianus. In galli Castro solo cloro qdē sup aralā
fluiū uictor. Apud calonā agrippinā Gereon cū
sociis. Apud tarsū Tarax. pbr & andronicus. In
uenusia ciuit apulie felix epi. Auclax & ianu-
arius pbr. In uesioni ciuit Crispin & crispi. Apud
selone cenobius pbr. In territorio tiberis mo-
destus & florentia. In scythia mennas. Antiocha
Romani. Alexandria petrus epi. In africa ciuit
crispina uirg. In tuscia barbara uirg. In hispa

nus leocadia. Imertta ciuit. Hulalia & iulia uirg

Cap. Anno dñi mear. ccliii. Constantiu' constantin
 excubina elena. filius reg' ann' xxx m̄ses x. his ad
 de in m̄ses quisup' remanser' fit ann' remane. m̄sis.

Siluest' pp clar' habet' eius in clustria sinodis p̄cla
 rissima toto orbe t̄tarū ccc̄xviii patriū apud
 niceā urbē celebrat'. Crux dñi nr̄i ih̄u xp̄i auuda
 inuent'. Sed ut in gestis romanorū pontificū legi.
 mo. subestancio patre c̄stantini. & eusebio ponti
 fice romano eadē crux inuenta ē. Nā ibi itale
 git' sub huius tēporib' ut eusebio inuenta ē crux
 xp̄i v nonos magi & baptizat' ē iudas qui & qui
 raeo. **Cap.** Anno dom̄ mear. ccc̄xv. Constantis
 eūstantino & c̄stante fr̄ib'. ann' xxvii m̄ses ydus
 xii horū tēporib' maximianus treuitor. ep̄s
 clar' habetur iacob' m̄sib' ep̄s agnoscit'. Anto
 nius monacho inheremo morit'. Hilarius puta
 uensis ep̄s ab exilio reuocāt'. lulius pp mexiliūm
 mittit'. liberius pp exilio deportat'. reuocatis he
 reticis fauē. felix pp deponit' & ab hereticis in
 t̄ficiē. Eusebius p̄br p̄t fidē catholicā in quo
 dā cubiculo ineluctetur. ibiq' p̄vii m̄ses morit'.
Dionisius ep̄s mediolanensis. apud capadocia ex
 ilio dānatur. paulus constantinopolitanus ep̄s
 ab arrianis strangulat'. p̄alinus ep̄s t̄uitorū.
 successor sc̄i maximiani ep̄i ob catholicā fidē
 a c̄stantio religat'. exilio & usq' admortē & iā
 ultra xp̄ianū nom̄ mittando exilia fatigat'
 Adulterium apud frigidā d̄fectus ē inde treuorū
 reponitur.

Capitulum. Anno dominice incarnacione. cccx. Iuliano
regnavit ann. ii. menses viii. His adde vi quireman
fer. fit ann sup sunt menses ii. & x. & viii dies. Hiis
temporibus. coronantur romę presbiter pricillianus
clericus benedicta femina pigmenius presbiter.
Gordianus. clemetria uirgo iohannes presbiter. iosephus
& paulus. faustus & dafrosa. in hostia hilari
anus. hierosolymę episcopus. **Araxia** ciuitas donatus episcopus.
Antiochia theodoritus presbiter. **Capitulum.** Anno dom
incarnacione. cccxv. Valentinianus cęsare ualente reg
ann. xi. Romę clamasius presbiter clarus habet. Mediola
nus abrosius episcopus insignis habetur. Hilarus episcopus pieta
uis moritur. Anathasius alexandria uita decedit.
Capitulum. Anno dominice incarnacione. cccxxvii. Valens. cę
gratiano & ualentiano. Valentinianus fratris sui fi
lius reg. ann. iiii. Huni gothos. propriis sedibus pellunt
Gothi trasiā depopulant. **Capitulum.** Anno domini incarnacione
cccxxii. Gratianus cęsare ualentiano regnauit
ann. vi. Theodosius a gratiano imperator creator.
Sinodus cl. patrum cęgregatur urbe augusta subdamas
co presbiter Theodosius archidiaconi filium cęsare imperu
facit. Maximus in britanniā imperat creator
In gallia apud lugdunum gratianum augusti interfe
citur. frater eius ualentianum ab italia expulit. Marti
nus Iurone episcopus uirtutum gloriā fulgat. Hieronymus
sacras scripturas interpretatur. in hebraice lingua insignis ha
betur. **Capitulum.** Anno dominice incarnacione. cccxxviii.
Theodosius a gratiano uiuente uannam iorigen
tem regebat post eius mortem reg. ann. xi. Maximus

8
Tyrannū quarto abaquileiā lapide tēfec
Iulianus pp romana rexit eccliam. Hieronimū librū de
inlustribus uiris scripsit. Ap̄ egyptū th̄s heremita
celebrat. quātēdoctio ceterānns uictoriā p̄dix
Capit. Anno dom̄ incar. ccc l. Archadius cūtre ho
norio reḡ ann̄ xv. Gothi italia Wandalis atq̄ ana
ni gallias adgrediunt. Corpora abbaeue & m̄
che p̄phetarum reuelant. Innocencius pp ro
manam rexit eccliam. Sēs martinus adcelestia
transit. Seueriū ep̄s colonie agrippine clarū
habetur. Augustinus ep̄s eximū doctor in ip̄o
nensi ecclia. diuinā philosophiā dogmatizat
Pelaius britto gram̄ dī impugnat. Capit. Anno
dom̄ incar. ccc lxxiiii. Honorius cūtheodosio
m̄nore fr̄is sui filio reḡ ann̄ xv. Alaricus rex go
thor. romā inuadit. Ann̄ vii honoriū corpora
sc̄q̄. Stephan̄ p̄to martiris. gamalielis Ancho de
m̄ luciano p̄bro reuelant. Bonfacius pp & celes
tinus romana ḡunt eccliam. Hieronimū p̄r obit
xii honoriū ann̄. etatis aū sue xē vii libros suos
p̄fecti. Capit. Anno dom̄ incar. ccc lxx. Theodosio
m̄nor archadi filius reḡn̄ ann̄ xvi. Valentianus
unior c̄stanti filius rauenne imperator ordi
nate. Gens wandalor. alancor. & gothor. africa
deuastat. Augustus ep̄s in ipsal̄ obsidionū an
gustias m̄grauit ad eadē vūclali capta kartagi
ne inficilia transēnt. Celsus xix̄tus romā rexit
eccliam. Hui tēporis leo magnus apticā optauit
Kathedra. Adque & adpulceriā augustā multa suū

euticeus errore scribit. Flavianus constantinopolitani
ep̄s euticeum dānat. **Capit.** Anno dom̄i inc̄ar
ccc xc vii. Martians & ualentians. rēg anni vii.

Ioh̄s baptista club' monachis apud suū manifes
tat. Germanus ep̄s uicisiodorensis & lup' trecase
ns̄ ep̄s in britanniā dirigunt. Post hec germanus
ep̄s ap̄ rauennā morit̄. leo ep̄s martiano multa
fidei dogmata scribit. Anatolus ep̄s constantino
politans euticeum errore dānat. & leone pp̄
arguit. q̄t̄ c̄tra n̄cenū c̄siliū antioceñā atq̄ a
lexandriā eccl̄as sibi subdere uoluit. Aetius
patricius ualentiano occidit. Apud are
latū hilarius ep̄s doctissim' atq̄ p̄clarissim' uir.
quiritā sc̄i honorati p̄decessoris sui c̄posuit. morit̄.

Anno dom̄i inc̄ar cccc v. leo rēg anni xvii. huic
leoni leo pp̄ plurima scribit. Theodorus ep̄s ciuit̄
sirie historia eccl̄asticā a fine librorū eusebiu scri
bit. hilarius pp̄ romaniā eccl̄am gubnat. Victori
ū iubente pp̄ hilario reuolutionē magn' ann' de
scribit. Anno dom̄i inc̄ar cccc xiiii. Zenon
rēg anni xvii. Odoacer. rex gothorū romā obti
nuit. Theoderic' cognom̄to Walager. utraq̄
macedonā depopulat. Honoric' rex uianclā
loq̄. arriano in affrica plusquā ccc xxxiiii ep̄s fu
gitus eccl̄as eq̄. clausit & plebes uarus supplicis.
affec. felix pp̄ dānauit acatū constantinopolitani
ep̄m & petrū alexandriū. Gelasius uir prudens
felici pape in pontificatu successit. Hic & iā dā
nauit achacū & petrū. Iost hunc anastasiū

p̄sul efficit̄ qui uoluit oculte reuocare achatū s̄ n̄
 potuit. quietiā n̄tū diuino percussus ē. Anno dom̄
 incar. cccc xxi. Anastasius regn̄ ann̄ xxviii. Trans
 amudō rex vandaloꝝ cccxx ep̄os exilio sardiniā misit.
Hai & zenon̄s tēporib; sub vandolica p̄sec̄ione mar
 tino coronant̄. Apud affrici. Eugen̄us Kartagi
 ensis ep̄s & cū eo plus quā. **S**at̄. h̄e liberat̄ appa. Boni
 cis diae seruis & rusticis subdiae rogat̄ a septim̄
 monachi & maximi puer primo igne inuicti p̄ tremor̄
 uectib; enecati s̄. **H**e martianus & iulianus & maxima
 uirg & cū eis ccc lxx. crudelit̄ p̄miti s̄. **H**e papias
 & mansuetus uult̄ d̄s valerian̄s urban̄s & crescens.
 felix & horid̄ lans. ep̄i in c̄essione cursū uite c̄sū
 mauei. **H**e dativa dionisia & emelian̄s medic̄s cū
 multis aliis. **V**alerian̄s ep̄s. Simach̄o pp̄ eccl̄am ro
 manā quib̄nat. Peccunia & uelles patrici & sardiniā
 ep̄s in exilio missis m̄strat. Iost hunc hormisdā pp̄
 c̄stituit. **G**lodoueu rex francorū in gallias regn̄
 xxx ann̄. Siagriū patriciū in̄ seet. **C**ū badū rege
 de burgondia expulit. **A**lomannas tributarios fac
Anno xii regn̄ sui asc̄o remgio remq; ep̄o una cū fran
 cis baptizatur. **M**ammerius ep̄s uienensis eccl̄e tri
 duanas letan̄as instituit ante asc̄ensionē d̄i. **G**lo
 doueu rex cū alarico rege gothoꝝ. maquitānam
 iuxta pictaui c̄fligit eūq; regno & uita priuat.
Amialric̄s filius alarici in hispaniā regnū pat̄nū obta
 nuit. **A**nastasio imperator clodoueo donā regia m̄
 tit. **G**lodoues reginarū pp̄inquin̄. atq; c̄sortē regn̄
 in̄ficit. **A**ransita sc̄i martin̄ usq; ad martē clodouē

sunt ann̄ cxxi. Quatuor filii ei. Theodorius. clodo-
mers. childebert &lotharius regn̄ patris int̄e di-
uiser̄. Anastasius imper̄ flum̄ne perit. Anno dom̄
inc̄ar. cccc. **I**ustinus senor reḡ ann̄ viii. l̄hs pp̄ a
theodorico rege gothorū rauen̄nā pp̄ fide catho-
licā incustodia mittit̄. ibiq; morit̄. Idē tyrannus
simachū patriciū int̄ fecit. Boetius inliberabilis
discipulus nulli sc̄m̄ incarcerē trudit̄. In quo ipsa
philosophia nisi disputationū argum̄tis equit̄.
Prefatus theoderic⁹ subita morte perit. Athalaric⁹
in reḡ succedit. **B**enedict⁹ pat̄ ap̄us in loco que sublac⁹
est. ap̄ostea in castro cassino. vir magne virtutis. ap̄ti-
cus virtutib⁹ effulsit. **F**elix & bonifacius romanā reḡ
eccliam. **S**igismundus rex burgundionū monas-
terij sc̄orū agaunensij aedificat̄ idē asup̄ dictis filiis
clodouei int̄ficiet̄. Theodorius cū filio theodebto
& fr̄e clotaio thuringiā depopulat̄. **F**rmenfridū
turingorū ducē ap̄ tulpiacū extinguit. Anno
dom̄ inc̄ar. cccc. **L**viii. iustianus iustin⁹. ex sorore
nepos reḡ ann̄ xxxviii. **H**ec pbilisanus. patriciū
p̄ fas fortit̄ cleuit̄. p̄q; ipsū bilisariū wandalorū
gente capto eorū rege gelismero usq; ad h̄terneti-
onē delevit. affricāq; totā p̄ ann̄ xcvi romano
imperio restituit. **R**ursūq; bilisariū virib⁹ gothorū
in italia gentē capta uincit̄ eorū rege superauit
Mauros q̄q; p̄ hec affricā infestantes eorū regē atha-
lā. pioh̄ c̄sule mirabili uirtute p̄truit. **L**eges q̄q;
romanas quarū p̄licitas grauabat innotuit
Amutiles clisso nantias mirabili breuitate correxit.

*binden
claruit*

Construxit quoque constantinopolim templū quod grego uocabu
 lo agian sophiā nominauit. Cuius opus adeo cuncta edifi
 cia excellit. vntoris trarū spacis huic simile n̄ possit
 inueniri. **H**uius tēporibus cassiodorus romana setari quā
 diuina sciencia claruit. **H**ic primus cōsul deinde
 senator. ad extremū monachus efficit. **R**ome diuersus
 abba pascales scribit circulos. **A**p̄ constantinopoli priscianus
 cesariensis gramaticę artis vta dicitur profunda rimat
 ē. tūq; nihilominus arator romane ecclē subcliac poeta
 mirabilis aptus actus versibus exametris decorauit. huius
 tēporibus romana rexer̄ eccliam ioh̄ agapitus siluerius &
 uigilius. **S**iluerius abbasario iussu theodore auguste in
 exilium mittitur sibi moritur. **V**igilius quoque eo quod nollet reuoca
 re anthemium ep̄m constantinopolitanum iustiano in exi
 lium traditur. reuocatur ab exilio cum roma reuertitur. **R**etur
 in sicilia ciuitate siracusana calculi dolore moritur
Reliquis in pontificatu succedit. **I**eridē tēp̄ albuinū filius
 oclom langobardū iam decimum imperat quod filia glothari regis
 francorū clothsumam in matrimonium habuit. **C**hildebertus
 rex francorū cum exercitu hispaniam intrat. **A**malricus
 rex filius alarici in phlio extinguit multum aurum &
 argentum inde bas portat. **G**lotharius filius fratris sui clo
 domeri cultro estodit. **T**heodericus rex moritur theodobertus
 filius eius post eum regnat. **A**nno d̄ incar̄ cccc xc vii. iustinus
 minor rex annū xi. **N**arses patricius totam regem gothorū
 in italia occidit. **I**ste cum ducibus theodobertus regis francorū
 bulcellino & emerigo in italia deprehendunt. pugnam
 eosque interfecit. **N**arses ap̄ iustinum ceteri coniungit sophiam
 accusat a romanis quod seruicio italia premeret & statim

longinus p̄fect' m̄tū q̄narsetis locū obtinere. cui
int̄cetera sophia q̄ eunuchus erat hoc ferē. man
dasse qd̄ cūpuellis ingenio lanarū faceret pennas
dividere. Adhuc ille respondit tale se ei tedā orbi
turū. qualē ipsa dūvivere deponere n̄posse statiq̄ gen
ti langobardoz. mandat vivere q̄ possiderent italiā
Loth pp̄ romanā eccl̄m regit childebto & clotharus reges
cū exeretū hispanā intrant. **C**esar augustina civit
obsc̄it. **C**ives incluta cilicis tonci sc̄i vincencii sup
murū circūfer. d̄m̄q̄ c̄nto corde exorant. **R**eges
divina inspiratione flexi. obsidionē solvunt. **E**p̄s ei
de civitatis childebto regi p̄munere stola beati vin
cencii c̄struit. **A**lbium clangobardis italiā intravit
& gisulfus nepotē suū forovilans p̄fecit. **T**heodo
tus rex italiā intrat cū langobardis certam̄ int̄
eosq̄. vicit. infancā reūs mort̄. **N**on multo p̄
tēpore childebto rex parisis mort̄ ambasilica
sc̄i vincencii sepelit̄. **R**egnaq̄ fr̄s & nepotes tenuerant
in clothari rediguntur potestate.

His tēporib' medardus ep̄s m̄gravit ad d̄n̄m quē clo
tharus rex cū debto honore suessionis sepelivit. **P**ost
hec clotharus rex. cū debto suo mort̄ & ambasilica sc̄i
medardi sepelit̄. **U**is filii ei' regna int̄ se diuiser. he
reobto regnū childebti accepit & fidelē parisis habuit
Guntari regnū clodomeri tenuit fidelēq̄ c̄stituit
auribani hilpricus regnū patris sui clothari cathedra
suessionis habuit. sigibe regnū theodorici remisive me
tis seclē statuit. **H**un qui & auares cōpta morte clotha
ri sup sigibū intrunt. **Q**uāb' ille inturingiam

occurrens os iuxta flaviv albiam potent superavit
 hic sigibov legatione inspania mittens brun
 childe adanachildi regis filiam petiit. eaq; in coniugiu
 accepit. dea filiu childebta nomine suscepit. **Cap.**
Herectus derelicta legitima uxore que vocabatur ingo
 bta duas sorores marcouefa & merofilida sibi in ma
 trimoniū iungit. Ex quo scelere excommunicatus ē
 asco germano parisiens epō. Aucto dī iudicio
 percussus mortē. in basilica scī romani sepelitur.
Regnū ei sigibov arripuit. Helpericus geilsuunda
 sorore brunichildis. in coniugiu accepit quā
 pauca in iueto tempore suggerente fredegunde in lecto
 strangulavit. Deinde auctovera regina ase repulsa
 eo qd adhortante fredegunde filia ppiā asarco fonte
 suscepissā. Et eadē fredegunde sibi in matrimoniu iun
 git. Habuit uero dicta auctovera. in
 filias theodebta meroveū. & clodo
 uev. Theodobas iussu patris trans
 ligeri regione quā aunculus ei herectus
 tenuerat occupat & apud pietavis cū gulclalco duce
 sigibta dimicat eūq; superat. Sigibov cū exercitu pa
 risiis venit firmq; helperici bello adgredit. In quo plio
 sup dictē theodobas occubuit. Helperic fugiens cū
 uxore & filis albi epī andegavis clard habet. tormā
 cū ingressus est ibiq; se cōmunit. Uecū sigibov ibiq;
 psequeret dolo fredegundis regine achiob pueris
 ei interficiat. Quē in basilica scī meclardi sepellit.
Fa tepestare brunichildis cū filio adhuc paruulo
 parisiis morabat. Gulclalds dux adphensū

puerū nocte latenter. aufugit eūq; in regnū pat
nū reportauit. **C**ad brunichildis roto magnū in
exiliū mittit. Vbi uenens moroueus filius helprici eā
sibi in coniugiu sociā. Ex qua causa p̄ea apatre at
tonsus monachus efficit. ap̄bi ordinat. **C**oete tē
pore sc̄s germanus parisiq; ep̄s addnū transit.
et in basilica sc̄i uincenci sep̄t̄. hildebr̄ matre bru
nichilde requirit. quā helpric̄ redere iubet. **M**arses
patricius de ap̄ania romā uenit ibiq; morit̄. Corp̄
ei in ocello plūbeo cū om̄ib; diuiciis ei c̄stantino
poli placū ē. **B**enedict̄ pp̄ romanā eccl̄am gubnat
ortunat̄ poeta in galliis insignis habet. **Q**uid nat̄
quidē in loco quidam plalis dict̄ fuit q̄ loc̄ hanc
longe ac cententi castro uet̄ra uisiana distat ciuit
Sed tam in rauenta n̄t̄ r̄as & clōt̄ marie gra
matica sive rethorica seu me
trica clarissim̄ existit. **Q**uam ore
sc̄i marian̄ in gallias transiens
primo tyronis deinde pictaui ha
bitauit. In qua ciuit̄ ep̄s ordinat̄ ē. **C**ap̄t.

Albuin̄ rex cū langobardis taruifū uiceciā ūnāq;
& regis uenecie ciuit̄ capta. deinde liguriā
ingressus mediolanū coepit. deinde om̄s. ligurie
Licenses ciuitatis ultra tres annos obsidione p̄ferens
langobardis se tradidit om̄sq; ciuitates armis cep̄t
p̄t̄ romā & raennā uel aliqua castra que erant
in maris litore c̄stituta. **B**uini p̄ quā italia in.
ann̄ **xvi**. misel regnū insidit sue cū iugis int̄ em̄ ē
Clingis q̄ ab uinū occiderit cūrosimunda regna

muennā adlonginū pfectū fugit. Auferens secū albi
 sindā filiā regis & omne langobardorū thesaurū ubi
 ābo ueneno perier. Longinū albifindā filiā albiū
 cū langobardorū thesauris cōstantinopoli. Langobar
 gallias ingrediunt. Horū aduentū uir dī hospiciū
 qui apud nēci erat in elausis scō sibi reuelante spū
 longe ante p̄uidit. Quib; occurrit armat' clux gun
 triā n̄gegū acō misso bello alangobardis extinguit
 um milis in locū eī subrogat. Qui ex langobardis
 multos interfecit eosq; in italia redire ēpult.

Anno dom̄ incarn. d. x. Liberis cōstantin' reganū
 vii. hic cū sub iustino adhuc cesar palatiū regere
 & multas cottidie elemosinas facere magnā eicū
 copiā auri subministravit. nā de ābulans p̄ palaciū
 uidit in pauimento tabulā marmoreā in qua erat
 crux dñi sculpta. Quā inde leuari iubens inuent
 defossū magnū thesaurū habentē sup̄ mille auti
 centenaria. huic etiā thesauris narsetis aquodā
 sene queū cū alis t̄re mandauerat manifestū ē
 Quittan' fuit ut uix p̄ multos dies cisternā in qua iacue
 rat ad portantib' potuissā euacuari. huic sophia
 augusta insidias tentauit ingerere. procedente eī
 eo aduilla ut iuxta ritū imperiale xxx dieb' ad uin
 demā iocundare. uocato iustiano nepote iustini
 mariti uoluit eū in regno sublimare. Quo c̄pto tybe
 ris ad phensā angustā omib' thesauris spoliavit. so
 lū ei uictū relinquens huic exereit' p̄as debellau
 tantāq; p̄dā cū xx partē elstantis detulit ut humane
 crederē posse sufficere cupiditati. Adhuc helpric'

rex fravicoꝝ suos legatos dirigens multa ab eo ornamē
ta auroꝝ etiā sigularū librarū suscepit. habentes ab
una parte effigie imperatoris scriptū in circulo.
Tiberius constantino ppetuvs auguste ab alia parte
habentes quadrigā et ascensore in circulo scriptū
glā romanꝝ. **N**uī dieb' gregorius clāc cū eē apochri
stianus in urbe constantinopolitana. morales libros cō
posuit. **C**uticūq; ei de vrbe epīm de resurrectione
errantē in cōspectu augusti superauit. **I**elagius p pro
manā pēgit eccliam. quabq; iussione principit
ordinat' est. eo qđ langobardi romā obsiderent
nec possēt quisquā pgrechi. **H**elperic' rex de descriptione
noval' pēsilij fēdegundis in omni regno suo facti. ut cui quis
q; possessor cleppria tēra de uno apenne uno anphora vini
ad patre regis dat & de iugere modū unvm. **V**nde
ppts ualele oppressis uociferabat' ad nīm. **I**unxit aūcū
plagā in clomo regis & ipse egrotare cepit. **A**ctuo filii
ei mortui s. **R**ex p terra' de descriptione cōbussit & tri
butū iactulit. **I**ost hoc cognouit uxore suā. que pepe
rit filij. que appellauit glothariū. **H**ic fuit ptea rex
magn'. **A**nno domine incarn. d xvii. **M**auricius reg
anā xx. **H**unc tiberius sentiens sibi diē mortis im
nere. unā cū filio sophie auguste ad imperiū elegit
ornataq; sua filia regalib' ornatis. eā tradidit. &
cū ei omē imperiū. **L**angobardi cū p ann' x sub po
testate ducū fuissent regē sup se statuerunt otha
riū filij clephons. **Q**ue etiā ob dignitate flauia
pellauer'. **Q**uo p nōmne langobardq; reges usi s.
Duces quātunc erant ab restauratione pēgn omē

substantiarū suarū medietatē regalib' usib' tribuunt.
 utē possit unde rex ipse suae quae aderant p̄dūsa
 officia alerent. **M**auricius imperator childeberto
 regi frācorū quinquaginta milia solidos p̄suos lega
 tos direxit. p̄tens ut langobardos de italia extermin
 naret. Quicū francis italia intrat. Langobardi mu
 nera tribuunt. & pacē cū eo faciunt. Imperator soli
 dos requirit sed ille suarū univ' potencia fret'

phae re nec responsū reddidit. Idē childebert' bel
 lū adūsus hispanos gerens eorum acies superavit. Causa
 hui' certaminis ista fuit. childebert' ingundā sor
 rē suā hermingaldo leuigildi hispanorū regis filio
 in coniugio tradiderat. Quib' hermingildus p̄dicatione
 leandri epi hispalensis atq' adoratione suae cui
 gis ad catholicā fidē cūsus fuerat. Quē pat' impius
 in ipso sacra paschali die securi percussit. Ingundis
 p̄marta mortē cū ingallias repedare uell' ap
 ratis tenet atq' insulā deducit. ubi & morit'.

Filius ei' imperatori ē tianmissus. **C A P I T U L U M**

Eo tēpore fuit aque diluuium in finib' ueneciarū
 & ligurie seu in ceteris gionib' italie. quale p̄ noc tēp'
 crectū n̄ fuisse. Sed secuta est statim pestis inguina
 ria quanta strage p̄p̄m eleuastant. ut de nesti
 mabili multitudine pauci remanerent. In hac
 tribulatione gregorius acunctus generalit' pp
 elect' ē & in pontificali cathēdra sublimatus. **C A P**

Per idē tēp' isid' gregorius pp augustinū mellitū &
 iohannē cū alius plurim' monachis tūtib' dñm
 in britannā m̄sit eorumq' p̄dicatione ad x̄m anglos

anglia quā
 adfitem

cutit.

Racharedus rex gothorū fr̄ herminguldis maro-riſ. **C**ap.
pplicationē leandri epi ad hie catholicā eueratur.

Cenſangloq ad m̄ cūcū edulbtō rex eq̄ baptizat. **C**apit.

Gregorius pp̄ libros regule paſtoraliſ quos in epiſco pat̄
ſui exortio ſcripſerat. libros etiā quos in expoſitione
beati iob iā dudū cōſtantinopolī fecerat ſup̄ dicto
leandro epi m̄cūcū. Cui etiā palliū ex benedictione ſc̄i
patri dirigit. **C**apit.

Mauriciū imp̄r̄ lega
tionē ad childeb̄tū regē dirigit mandans ei ut qd̄
prī n̄ fecerat n̄c adimpler̄. ut lōgobardos ab Italia
remouere. Qui exercitū in Italia duxit. & m̄ſſa
pugna cū langobardis francorū acies grauit̄ attrite ſ.

Abrincatiſ. pat̄nſ epiſ civilis puſtauenſiſ n̄ceſſit. **C**ap.

Flauioſ rex othariū theodolindā gerbalchi baiuari
orū duciſ filiā in cūgiū accepit. **C**apit.

Childeb̄t̄ iterato in Italia exercitū francorū. cūxx.

ducib̄ ad lebellandā langobardorū acieſ directi

Quip̄tes m̄ſes Italia puaganteſ. plurima caſtra clep̄r̄
& innumerabile multitudinē captiuaq̄. inde obduxer̄

Regē aū othariū nocere n̄ potuer̄ q̄ intra taurinēſe
urbē ſe cōmuniar̄. **E**xercitū q̄a tēp̄ eſtiuū erat p̄p̄t̄
in cūueti aeris in cōmoditate diſſenterie morbo
graui fatigabat̄. & ob id in patria redire cōpellit̄

Aſſilo ſup̄ bauaria achildeb̄to dux cōſtituit̄ **O**tha
riū rex ad gunthamū regē patriuū childeb̄ti lega
toſ m̄ſit ut p̄l̄ mutū pax in childeb̄tū & othariū
firmaret̄. **E**rat aū iſte rex paciſ om̄i bonitate or
nat̄. l̄ cū quodā die uenatū in ſilua iſſa. ut ſola fieri
hac illacq̄ diſcurrentib̄ ſociſ. ipſe cū uno fideleſ ſuo

remansit solus & graui somno depresso capite in
 genib' ei inclinato obdormuit. Decui ore parvum
 mal egressu tenuē riuolu q̄ppe discurrebat tran
 sire moliebat. Tunc si in cui gremio quiescebat
 spatā suā eduxit eiq; exea ponotē fec̄ p̄que ad alia
 transiuit partē & in quādam montis forā in gredit̄
 ap̄ paulolu reuēit. & p̄ eandē spatā riuolu transi
 ens. mos guntram in gredit̄. Statioq; a sōno exētat
 omē retulit sic uidit. In cui gremio dormerat
 cūrem porcinē retulisset. effos̄ : loz & inestimales
 sunt repti thesauri. Deq; auro myre magnitudinis cybo
 riu fabricau. & sup̄ corp' sc̄i marcelli martiris in cui
 cyballans ponu fec̄. Nec ē usq; ullū op' ex auro factū q̄thuc
 ualeat cōparari. Nec p̄ multū tēp' idē rex cū thesauros
 suos ecclis ac p̄p̄erib' erogasset. morit̄ & in eadē basilica
 sepellit̄. Regnū ei childibē & filie obtinuer. E idē tēp'
 uent̄ sc̄s p̄br goar ex equitana & in territorio treuerensi
 in pago trigorio sup̄ ripā rhen riuolu quirochara dr.
 oratoriu in honore sc̄e cl̄i genetricis cōstruens orationib'
 elemosinis & p̄licatione ubi insistent. plen' uirtutib'
 i eodē loco quieuit. **C l x i r.** Circa hęc q̄ia tēpora
 helpric rex insidius suę ciuigis fredegundis cū deue
 natione recludit̄ in fuit̄ & parisi in basilica sc̄i um
 cencii sepelit̄. Clotharū adhuc puer amatre & lan
 drico q̄ tē magiōt dom̄ erat in regnū sublimat̄.
A udiens childibē auunculū mortuū regnū illud oc
 cupare nitit̄. Ac cū inuiso francoz & burgundioz iuxta
 suessionis ciuitatē uent̄ exeret̄. Vbi eis fredegun
 dis cū landrico duce occurrit. & pugna cōmissa

exercitū childebri grauitē cēsis fugit. Post idē childebri mortē
habebat autē duos filios. Vnū exēcabina nomine theodo-
briū quimāior nati erat. Alterū ex regina nomine theo-
dericū. Huius regis maior domus fuit. Arnulfus. Theodoricus
regnū patris obtinuit. Theodericus regnū guntiam et
burgundiam cū aua sua brunehilde. *Ca. p. fide tēp bellū*
interchlotariū et theodericū oritū sup flaviū aroadi. In
taq; cedes de utroq; populo facta est. ut ipse alueus de
cadauerib; hominū repletus magis crūore quā aquā
fundere uideret. *In p̄dicto utaiunt certamine*
uisus ē angelus dñi euānginatū tenes sup popu-
lū. *His temporib; sc̄s pat̄ colūban̄ exhib̄na cū*
beato gallo & alii p̄batissim̄ discipulis uent
in burgundiam. ibiq; p̄mittente rege theonico
monasteriū q̄tluxouū d̄r edificauit. Exinde
abrunehilde fugatē alamannā ingressus est
ibi sc̄m gallū discipulū suū reliquit. Ipse u
in italiam transiens monasteriū q̄tbonnū d̄r edi-
ficauit. ubi & multos pat̄ erexit monachos.
Eidē tēp̄ rex otharis mortē & agilolfus dux
taurinatia accepta heudiliga regina in cūguū sup
langolartelos in regē eleuat. Quib; q̄q; pp̄ de pace in
flongobardos & romanos c̄seruanda multa scrib̄
redidit etia reginē m̄ libros quos de uita seq̄ c̄po
sunt transmissit. Quē codice dialogū. idē duos locu-
tionū quia eū colloquens cū suo diacono petro edi-
derat appellatū. Hanc reginā multū utilitatis
erecta c̄secuta ē. Agilolfus cū theoderico rege
francoꝝ p̄petuā pacē fac. Cenobiū sc̄i benedicti

*theodericus
rex franc̄*

*columbanus
gallus*

*Dialogus
sc̄i
110*

abbatu alongobardis noctu inuacit. mona
chi roma pater secū codice scē regule necūpon
diū parsi qm̄sua unclerentes. Maurici imper
cū filiis suis theodosio thibero. & constantino. affocato
quisuit frator prisici patrici occidit. **CAPITVL.**

Anno dōm incarn. d xxx viii. focal reg ann viii.
Hui secto ann gg pp mgraū addn̄m. Cui in pontifi
catu sabiniari successit. Quod defuncto bonfacis pp
ēstituit. Hic obtinuit ap focatē principē ut set aplica
capitū eē oñū eccliarū. Quia ecclā constantinopolitana
primā se omñū eccliarū scribebat. Hic m̄ses viii & dies xx
in cathedra residens prexit addn̄m. In cui loco tē bo
nfacis c̄secr̄t. Hic pecit focatē ut in ueteri sano qd
pantheon uocabat. qd a domitiano cesare fuerat c̄
structū ecclā sibi c̄secr̄e liceret. Octannū imper
p̄ hunc deus dedit in pontificatu sublimat. Hic
therius patrici & cubiculari imperis in neapoli
civitate in tēc̄ ioh̄ tyrannū. E se ad usq̄ rē publicā
grauissima bella ger. q̄ ierosolimā intrantes uexillū
dom̄n̄e crucis asportant. Anastasius monachus
illustre martyriū p̄tulit. Nā ap̄sis m̄b̄ta p̄ x̄po p̄presso
ad lectremū a cosdroe rege eorū decollat̄ cū allui
lxx. In francia in theodericū & theodebtū fr̄s in
stingente brunehilda auia grauissimū orit̄ bellū eo
qd̄ theodobē n̄legitimi heres regn̄ diceret q̄ debel
lice erat nat̄. & ap̄d tulpiacū castrū sūm̄s iurib̄ de
certatū. theodobē terga iūta & colona fugit.
Inde abstract̄ & as̄re attonis clerice efficit. & p̄ multū

derige
t̄gendole

abeodē fr̄e trucidat̄ & duo filii eī interficiunt̄. Reg
na que p̄fati reges tenuer̄. in potestate clothari
transeunt. **B**runchildis p̄p̄t multa maleficia que
p̄petrat̄ iussu clothari. equoq̄ indom̄to caudis
religata discerpit̄. **A**gilulfs rex langobard̄oꝝ
mort̄. & radoald̄s filius eī in regnū stabilit̄
Anno dōm̄ inc̄ar. d̄ xlvi. heracl̄us reḡ ann̄ xxvi.
qui adūs p̄sas bellū aggressus occiso cosdr̄e rege ex
p̄sas in detritiōe accepit̄. & lignū sc̄e crucis ieroso
limā unde sublatū fuerat cū magna ueneratio
ne restituit̄. **D**onitacio in̄ & honorius seuerinus
& ioh̄s romanā regunt eccl̄a. **H**edun̄ rex angloꝝ
predicante paulino ep̄o ad xp̄i fidē cū sua gente
cūct̄. **H**onorius p̄p̄ scottos in obseruatione pasce
errantes p̄ptam redarguit̄. similit̄ ioh̄s successor
seuerin̄ fac̄. **F**idē tēp̄ fuit maior dom̄ in pat̄io
clothari regis arnulfus uir ut̄p̄ modū clarus dō
amabit̄. **Q**uis gloriā seculi xp̄i se seruiio subdens
mirabit̄ in ep̄iscopatu existit̄. **H**uic tagob̄ filius
cblothari mannis puerib̄ post̄ tradit̄ est age
ntore. ut̄cū sc̄l̄m suā sapientiā emittit̄ ei q̄ tri
m̄tē xp̄iane religion̄ ostender̄. **H**ic p̄q̄ adūrile
etate puenit̄ sancti magisiliū dux̄ aquitan̄e & p̄carū
c̄siliariū patris. eo q̄ se quādā c̄tumacia despi
c̄t̄ uerberib̄ c̄ffec̄ & barbe rasiōe deturpan̄
Quod cū pat̄ cognouisset̄. cū ad sup̄licia requirit̄
Ille furorē patris tim̄s in basilicā sc̄oꝝ dionisi & socioꝝ
eī c̄fugit̄ eoq̄ tutelā sup̄lex exposcit̄. **Q**uoq̄ sus
fragantib̄ meritis a nullo potuit̄ inde extrahi quo

usq; commissū facinus pat̄ indulgerat. Vnct̄ aillū po
 tissimū dilect̄ locū ubi p̄modū ingentia dona
 ētulit. & numerosa p̄dia dedit. Post hec tagobē
 cū pipino duce in austria regnaturus apatre diri
 git. & s̄c̄i arnulf̄i metensis ep̄i c̄silis cōmclat̄. Rodol
 aldo longobardorū rege mortuo rotharw̄ eidē
 regno p̄ficiē. **CA P I T.** Anno dōm̄. incarnac̄. d̄ lxxii.

Heraclēs filius heraclii cū mat̄e sua martina reḡ an
 n̄ ii. Cirus alexandrię. serus & purus regis ur̄b̄ ep̄i
 unā operationē in xp̄o diuinitatis & humanitatis qu
 nā uoluntate dogmatizant. Itob hoc atheodoro pp̄
 & alius ep̄is c̄denatis. Dagobē filius clothari cū saxonib̄
 chm̄cans grauit̄ ab eis uulnerat̄ patrēq; p̄legatū uocat
 in auxiliū. Quifestū cū exercitu uenit & uictō
 eorū duce b̄taldo ita saxones armis p̄domuit ut om̄i
 umili sexū eiusē t̄r̄ incollas quigladiū q̄t̄ē forte
 gerebat longitudinē excessissent p̄merē. Circa
 hec tēpora finenandū & p̄ eū chiltilla in hispana
 regnauer̄. Hęc tēporib̄ sinod̄s bis facta ē in urbe
 toletana ubi plurima c̄fide catholica. & religione xp̄iana
 p̄mulgata sunt & scripto roborata. Sub his & a regib̄ iu
 clorū hispalensis ecclē ep̄s floruit. nulli modernorū
 doct̄orū p̄ponendū quimulta c̄fide regulis ecclesiasti
 cisq; disciplinis disputauit. Post id tēp̄ cū rex regis nomine
 c̄lara xp̄i amore priuato habitu uenit c̄stantino
 poli & p̄ aliquos dies baptizata ab augusto c̄lacra fonte
 leuata ē. Quā uir eū requirens cū xl militariū uiris
 pacifice c̄stantinopoli uenit. aquo satis digne suscip̄
 cū omnib̄ quos secū adduxerat baptizat̄ ē & aban

gusto defonte leuat' munitat'q; munerib' honorat'
accepta ē iugea patriā p'pedatū. **C A P I T V L A.**

Anno dōm̄. incarn. d. Lxxv. constantin' filius eracu
f' eradone reg' m̄sib' vi. l'iri successor paulus n̄tantū
uesana doctrina sic decessores ei. sed & apta p'secu
tione catholicos cruciauit. Ob hoc & ipse sic p'cesso
res. ei' a secle aptica damnatus est. **C A P I T.**

Anno dōm̄. incarnac d. Lxxvi. constantin' filius cō
stantin. filii eracu reg' ann' xxviii. hic a sup' dicto
paulo decept' heretic' efficit'. exposuitq; t'pū adūso
catholicā fide. nec unā nec duas uoluntates aut
operationes in xpo distingens eē constitendas. quasi
n̄hl uelle t'operari t'credens potens sit d's. Vnde
a martino pp & ex ep̄s sub anathemate dānati sunt.
sup' nominati ep̄i. t'acere icte martinus pp̄ in exiliū
mittit'. ap' celsionā ibiq' morit'. Vbiq'ā miraculō
g'ta fulgēt. Eugenu' pp̄ stituit'. Quo ut adere
deme uicellian' mōi low subrogat'. Rothario lon
gobardō. rege mortuo. grimaldō aut stennus
regnū obtinuit. Fict' t'ep' clothari' rex francō
mōit'. & suburbano parisiis. in basilica sc̄i vincen
ci sepelit'. Dagobē monachā totius imperii obti
nuit. excepto qd' h̄i suo heribito c̄ra ligeri & lūn
tē quotenclit' partib' uascone pagū scilicet tolo
sanū. caturcinū aganensē petrogoricū & santonicū
t'q'dabbis uersus pyrrenos montes excludit' c̄cessit
Grimaldus rex bertariū uirū potentē p'sequit'.
Quē id' rex in sua fide suspiciens adolator' Adertaben
tiū linguis stimulat' dolo occidere meditat'ur

sed industria huiusmodi fidelissim[us] satellitas. p[er] muru[m] t[er]re
 non se sine deposito. instanciam actagob[er]tu[m] fugit. mor-
 tisq[ue] p[er]icul[um] euasit. t[er]t[er]t[er]p[er] theodorus archi[ep]iscopus. Aa-
 drianus abba doctissim[us] autelliano p[ro]p[ri]o. missi s[un]t. in brit-
 tanniam plurimasq[ue] eccl[esi]as anglo[rum]. doctrine aptice fru-
 ge fecundat. **I** quib[us] theodorus archi[ep]iscopus. peccan-
 tium iudicia quantis scilicet annis. p[er] uno quoq[ue] pec-
 cato quis penitere debeat. mirabili & discret[is] con-
 sideratione describit. **H**is dieb[us] constantin[us] august[us]
 italia[m] alongobard[orum]. manu eripere cupiens. con-
 stantinopoli egress[us] uenit athenas. Inde mare
 transgress[us] tarentu[m] applicuit. Inde beneuentu[m]
 intrauit. om[n]isq[ue] poene ciuitatis longobard[orum] p[er]
 quas uenerat coepit. lucenaria[m] usq[ue] ad soliu[m] p[er]
 strauit. **D**enique beneuentu[m] cum om[n]i exercitu circa
 dedit. ubi rumaldu[m] filius grimaldi se incluserat.
In p[ro]p[ri]a accepta obside p[er] dictu[m] rumaldu[m] sorore. soluta obsidi-
 one. neapoli p[ro]fisciscit. Inde roma[m] p[ro]xit. Cui sexto ab
 urbe miliario utellian[us] p[ro]p[ri]o eius sacerdotib[us] & p[ro]p[ri]o rom-
 ano occurrit. **Q**uodtulit beato petro palliu[m] au-
 ro textile. **E**t manens apud roma[m] dieb[us] xii om[n]ia que
 fuerant antiquit[er] instituta exire mornantiu[m] ciuita-
 tis deposuit. intant[er] u[er]o aia basilica[m] beate marie que
 aliquando pantion uocatur. discooperit. tegulasq[ue]
 aerias inde aufert. **L**ost hec neapoli reu[er]so. tinere
 t[er]reno p[re]c[is]e ciuitate[m] regia[m]. Ingressusq[ue] sicilia[m] habita-
 uit insinacusa. mansit au[tem] insicilia vi ann[is]. **U**bi p[er]
 plurimas & manent[er] dep[re]dationes in balneo aluis
 extinctus e[st]. **L**ost hui[us] morte[m] mezentius insicilia

regnum arripuit sed abq; orientalis exercitus uolun-
tate. Contra que italie milites alii pistrina. alii p'cipan-
a. alii u. apartibus affrice & sardine suaculas cu ita priuar
Constantinopoli capud falsi imperatoris cleportatiue
Hec audiens gens sarracena. queia egyptu & alexan-
dria puaserant. subito cum multis nauibus uenientes
sicilia inuadunt siraculas ingrediunt. multaq;
strage faciunt p'p'toꝝ. Auferentes quoq; p'clā n'qā
rome illā que constantin' roma supserat ornatū
inere & aliis speciebus ad alexandria reu'si sunt. **C**ap
Anno doñi incar d'c v. constantin' filius constantin' supe-
rioris augusti reg' ann' xvii. Doñ p'p' ap'lica sedē
tenet. Quo defuncto agatho p'p' ordinat. Constantin'
august' el ep'os e'gregari fec' in urbe regia. In quos
q'ia fuger' legati scē romane ecclē missi ab agathone
p'p' ioh' diae & ioh' portuensis ep's. quom' heresim dā
nauer. que uia operatione & uoluntate inclno ihu
xpo asseuerabat. Ea hora tante arancaru tele in me-
dio populi cecider' ut om' mirarent'. & hoc signifi-
ca-
tu e. qd' sordes heretice prauitatis depulse eent
Igeorgiu quide patriarcha constantinopolitan' cor-
rect' e ceteri u' in sua defensione pseuerantes ana-
thematis s' ualione p'cussi. **R**ecta au' fides & uera hec e
ut inclno ihu xpo sicut due sunt nature hoc e di &
hom'ns sic q'ia due credant' ee uoluntates. **C**ap. **ii.**
His tēporib' solis eclipsis facta e v non mai. moxq;
subsecuta e grauissima pestis. trib' m'lib' u'it aug
& septēb. Tunc uisibilit' multas aparuit. quia bon'
emals ag'is. noctu p'ciuitate p'gens & euissu bon'

angli malus angli qui uidebat uenabulum manu
 ferre. quociens de uenabulo hostium cuius domi percussis
 s & tot decedens domo sequenti die homines interirent
Ide tempore dagoberti rex brunulfum auunculum heriberti fratris
 sui propter infidelitatem suam interfici iussit qui ab amalga
 rio & arnebro ducibus & willibaldo patricio interfecit
Post discessum ergo beati arnolphi. adhuc exilio pipini qui mauiq
 domi dicitur & cunctis pontificis vobis colone dagoberti u
 tens ab ipsis fortiter amonitus prosperitatis & iusticie
 amque complexus uniuersis sibi gentium subleitarum
 fauoribus extollebat. Habuit filium ex quadam puella
 nomine regindrudam quem frater eius heribertus aurelianus ue
 nens de sacro fonte suscepit. Namque dum eundem puerum
 amandus episcopus benediceret eum cum circumnu faceret. finita
 oratione cum nemo respondisset am aperuit dominus os pu
 eri. qui non plus quam quadraginta dies habebat. & cunctis
 audientibus respondit amen. Vocatur eundem puer sigibertus.
Arnulfus episcopus aromariensis abba clari habent. **C**apit
Co anno legati regis dagoberti seruatus & patricius a stan
 tinopoli regressi sunt. Letitque imperator dagobertum
 ut omnes ualeos regni sui secundum fidem catholicam bap
 tizare precipere aut de regno expelleret. Siquidem
 infidelium signis cognouerat. quod acircuculis gentibus
 diuino nutu eius imperium esse uastandum foret
 quidem summo hec pegerit studio sed imperatori inde
 ualeis seddesarracensis fuerat demonstratum. Post
 hec heribertus mortem relinquens filium paruulum nomine
 helyricum. qui quia paulo post mortem. Regnum ad dago
 bertum transit. Grimaldus rex longobardorum cum

pipin

Handwritten scribbles

dagobro pacis firmissime fecit in ut. **Q**uod cum p[ro]fug[us]
btarius cognouisset metuens grimaldum egressus
agallia ad britanniā insulā p[ro]perare disposuit.
Interea grimaldus moritur. Cuius iam btarius nauis
ingressus aliquantū p[ro]pelago nauigasset uox
altiore aucta ē. Reuertat btarius in patriā suam.
quia t[er]tius dies ē hodie q[uo]d grimaldus rex mortuus ē.
Quistatū reu[er]sus regnū longobardorū optinuit.
atq[ue] chunbtariū filiū suū cōsortē regni facit. **A**ga
rthone p[ro]p[ter] decedente leo unq[ue] locū ei optinuit.
Ihunc benedict[us] ordinat. **D**agab[er] rex cūclani
c[on]tra eosq[ue] superauit quib[us] p[er]erat tunc dux nom[en]
ne samo **V**ascones q[ui]a debellantes. ferro cōpescit
Hunq[ue] uulgares in t[er]re p[ro]uinc[ie] s[er]u[er]e hūn uulgares supe
rant. quōd uicti & dep[re]ssos expulsi nouē
milia cū uxorib[us] & liberis regē dagob[er]tū expectant
terrā ad manentē dū reg[er]e. Quos rex ad hermandū
& baioariā recipere p[re]cepit. **D**isposit[us]q[ue] p[ro] domos om[n]es
una nocte cū mulierib[us] & liberis in t[er]ra fecit.
Circa hęc tēpora defuncto fisebodo rege hispanie
fisenanct[us] q[ui]dā ex p[ro]cerib[us] dagob[er]tū regē expectat ut
ei auxiliū ferret. quatin[us] regnū hispanie optinere
posset. **I**n hui[us] beneficiū rēp[er]satione missorū aur
cū regi p[ro]mittit pensantia auri pondera. **L**. **R**ex
exercitū misit cū habundantia quenerando clucib[us]
regnūq[ue] uirib[us] franco[rum]. fisenanct[us] optinuit. **M**issaq[ue]
gothis contra clucen[ses] intransiit. sed clucena
milia solidos p[ro] missorio regi dagob[er]to p[ro]soluit. **Q**uod
argentū rex s[an]c[t]o chonsio dedit. **F**elidrudis re

gina & iurgo apud anglos clara hōēt. **G**ens sarra cenox
 ex egipto in affricā cūq̄ma multitudine p̄gen^{cap}
 obsessā cartagine ep̄it & crudeliter depopulatā ad solū
 usq; p̄stravit. Anno dōm̄ incār. d̄xvii iustinan^{cap}
 m̄nq; filius c̄stantin̄ regn̄ ann̄ x. ioh̄ conon & sergū
 romana regē eccliam. **H**ilian^{cap} ep̄s wurciburgensis
 Arnual ei discip̄s. clarescēt iustinan^{cap} affricā asarrace
 n̄s abstulit & cū eisclē pacē terra mariq; fēc. hic serū
 pontificē quianerone illius synodi quā c̄stantinopoli
 fecerat. fauere & subscribere noluit m̄sso. Zacharia
 p̄to spatario suo c̄stantinopoli deportari iussit
 sed m̄ltib; repugnantib; iussa principis p̄ficere
 n̄potuit. **C**A P I V I. **A**dalgisō tyrann^{cap} dux tri
 dentis ciuitatis adincentib; aldone & graufone
 brexians eunb; & alus m̄ltis ex longobardis. c̄tra
 eunib; regē debellat. cūq; de regno & uellit. sed
 resūptis uirib; eunb; p̄fatū tyrannū in p̄lio m̄fēc
Dagobē rex metris uenens cū consilio ponē **C**A P I V I I.
 tificū & p̄ce rū filiū suū sigib; in regno au
 strie sublimat. cūq; cunb; ep̄o colo
 nensis ecclē & pipi no duci cōm̄dat.
 Sequenti anno ei filio nāt ē & namilde
 regina. **C**A P I V I I I. que in diuincun
 apellauit. Cui regnū neptri cū atq; bur
 gonchie dandū p̄suū discesū nōpnauit. Ioh̄ hec
 idē dagobert^{cap} mortū in basilica sc̄i dionisi sepellit
 fuit aū p̄uidō in c̄silio. j. caur̄ in uelicio strenuus in m̄li
 tari disciplina larḡ in elemosinis studiosis in c̄ponenda
 pace eccliarū ap̄cipue deuot̄ in c̄tranc̄lis sc̄oz cenobis

Qui quā uis om̄a loca sc̄a excoluiss&. tam̄ p̄ceteris mo
nasteria sc̄q; dionisi martiris atq; maurici excoluit
& om̄i ecclesiastica dignitate nobilitauit. Regū ei sic ipse
uiuens diuiserat filii ei tenuer̄. C̄ga maior dom̄ cūnari
tilda regna regnū ludouici administrat. **C A P I T U M.**

*De inflata
benedicti
et solapuz*
Circa hęc tempora cū castrā cassino uasta solitudo existeret
uenientes de telmancorū & aurelianensiu regione franci
uenerabilis patris benedicti eiq; germane scolastice corpo
ra aufer̄. & in sua patriā absportant. Corp̄ sc̄i benedicti
in territorio aurelianensi in monasterio qđ uocat̄ floral
sepultū est. Porro sc̄e solastice in partib; cenornanensiu
religiosorū deuotione cēliti. Rege cuncto mortuo de reg
no longobardorū. Quē principes magna fit cōuūsa
Plurimū in siciliā n̄nulli exierunt. Mulieres etiā quęse
reginas fore iactauerant. naso & aurib; abscessis detur
pant. ad extremū herib; dux taurinensiu regnū optinuit.
Anno dom̄ in car̄ d xxxii Leo augustate digni **C A P I T U M.**
tatē arripientis iustinanū regno priuabit eūq; ex
sule in ponto seruauit. Regnūq; romanorū trib;
annis rexit. **S**ergius pp̄ in sacratio
beati patri apti magna porcionē lign
domne crucis reperit que ex tēpore
illo ab om̄i p̄pto in basilica cōstantiniana
die exaltationis ei osculat̄ acadora
In britanna cū d̄p̄ lindis franensis ecclē ep̄s
claro habet. **C A P I T U M.** Ingallus aucto en̄ roto magen
sis. Cligis nouigensis sculpius bituri accensis ep̄i
dari habent. His etiā tēporib; uenerabilis uir
willibrordus cognom̄o elems debritanna gentis

angloꝝ abgraꝝ euangeli. In gallias transiens a sergio
 pp̄ ep̄s fresonū ē seruat. atq; in eandē getē ad predicandū
 dirigit. Tiberio regnū annū vii. Hic extra leonē
 insurgens regnū eī inuasit eūq; toto quo ipse
 regnauit tēpore in eadē ciuitate in custodia te
 nuit. Gisulfus dux beneuētū & cāpaniā igne
 & gladio & captiuitate uastauit. Ioh̄ romanā regit
 eccliam. Hic unūsolos captiuos quos gisulfus coeperat
 redemit atq; longobardos domū redire fecit.
Cui successit alius ioh̄. Cap. i. Ludouicus rex corp̄
 beati dionisi discipulus operiens. minus religiose licet
 cupide hos brachia eī fregit & rapuit. cōstitūq; stupe
 fact̄ in auitiā iniecit. & p̄ diuos annū uitā cū regno
 finuit. **Cap. ii.** Hoc tēp̄ sinodus aquilens̄ facta obun
 periciā fidei quā unūsalē cōcilium suscipere
 diffudit. **Cap. iii.** Sinodus facta fuerat tēporib; uigi
 lii pp̄ cōtra hereticos q̄ beatā mariā solū hominē
 n̄ d̄m & hominē genuisse adfirmabant. In q̄ sinodo
 catholice institutū ē ut maria sēp̄ uirgo theoto
 cos diceretur. quia n̄ solū hominē sed uere d̄m & homi
 nē genuit. **Cap. iiii.** In auitate claruit lab̄ tun
 grensis eccl̄e ep̄s. Quidū regīā domū helo religio
 us accens̄ increpass̄. ab iniquissimo clodone &
 aliis uiris de palatio missis in p̄uise cōsul̄s in tra do
 mū eccl̄e in leodia uico accidit. Anno dōm̄ in car
 dxim iustinarū secundo cū tiberio filio regnū annū
 vi hic regnū rursus recipiens eos quise expule
 rant patricio succidit leonē q̄q; & tiberiū q̄ locū
 eī usurparant cepit. Et in medio circo corā om̄,

pplo uigulari p̄cepta. Gallienū ū patriarchā
c̄stantinopolitanū eritis oculis romā misit. Ci
rūq; abbatē q̄ eū in ponto oculē aluerat ep̄m in
loco gallicū c̄stituit. **S**isinnio & c̄stantinū roma
nā regunt eccliam. Hunc c̄stantinū ad se uenire
uibens iustinianū honorifice suscepit. ac remisit
Quē p̄stratū intrā p̄suis peccatis int̄cedere rogans.
cūncta ecclis̄e priuilegia renouauit. Quicū exerci
tū in pontū m̄tere adēphendendū philippicū
quē ibi religauerat multū eū sc̄te p̄p̄ phibuit. sc̄d
tam inbibere n̄ potuit. **E**xercitus q̄ missus contra
philippicū fuerat. ad patrē eī se c̄tulit. et eū im
peratore fac̄. **Q**uē c̄stantinopolī c̄tra iustinianū
ueniens cū eo ab urbe miliario duodecimo pagnauit.
& eū occidit. regnūq; acēpt̄ ē. Imperauit aut̄ ut
p̄missū hac secula uice vi annos. **Q**uē leo in ex pulsi
one ipsius narib; detruncauit. **Q**uip̄ iterū assūto
imperio. quo cūns defluente guttā reuans ma
nu detorsit. pene totiens aliquē ex his q̄ c̄tra eū
fuerat uigulari p̄cepta. **C**arīt **D**ū hec inqi
ente agunt ansbrandus qui apud baioriā uini
exulauerat annos. cū boarū malia uenit. pug
nauitq; cū heribto rege eū. **Q**uicū in franciā
fugere uellet. t̄m̄ fluiū ingressus. cū cū eū
transitare conat̄ ē. **S**ed q̄a auro grauāt erat
aquis suffocāt̄ extinet̄ ē. **A**nsbrandus regnū
obtinuit. ut tantū modo m̄ses. **P**ost cuī interitū
lucbrandus filiū eī in regali c̄stituit solio. **C**ap
A pud francos. q̄q; gentē pipino una exentio

ppm

Hand et filius Karolus in principatu successit. lxxx p multa bella
 & certamina de manu regni fridi eunde principatu sustu
 leta. Nācū in custodia teneret diuino nutu erept' aufugit
A c p mū ctra regni fridū cū paucis lass ter q certam inuit
 ad extremū eū ap uincia cū magno certamine superauit.
C u tam unā utfer. hoc ē audagauensem ciuitatē ad
 habitandū ccessit. Cunctā ū francoꝝ gentē ipse guber
 nandā suscepit. **CAPIT** Anno cloxx incarn. dclviii
 philipp' regn' ann' i. Quis vi. hic p' quā imperiali dig
 nitate cōfirmat' ē. Circa de pontificatu abiecto ad gub
 nandū monasteriū suū in pontu redire pcepit.
H ic cōstantino pp literas pūi g' matus directit. quos ille
 respuit. Statuitq' p' ptas romanus ne heretici im
 peratoris nom' aut carat' aut figurā solich' susciperent
C ontra hunc anastasiū q' d' arthem' dicit' ē insurgens
 eū regno expulit oculiq' priuauit. **CAPIT**
A nno cloxx incarn. dl. Anastasiū regn' ann' iii.
 hic literis cōstantino pp p' scolasticū patricium & ex
 arcū talit' directit q' b' se fauorē catholicę fidei
 & vi' celi p' dicatōrē eē declarauit. Defuncto g' sul
 fo duce beneuentano romaleus filius eī locū ei ob
 tinuit. Circa hęc tēpora petronax cuius **CAPIT**
 braxiane urbis diuino amore cōpunct' castrū cassinum
 p' euit & nanasteriū scī benedicti q' etiā tē c. & x annos
 destructū manebat reedificauit multoꝝ q' monachoz
 pat' ibi exstitit. Gregorius pp cōstituit hic bonfā **CAP**
 cū ex britanniā q' tū epm ordinauit & p' eū in germa
 nā uerbū salutaris p' dicauit. & gentē illā sedente in te
 nebris euangelica luce illustrauit. **CAPIT**;

Carolus princeps c̄tra ratbodū regē ftesonū multa cer
tamna c̄serit. **Qu**ttiranti diuino nutu p̄cuttur
anno p̄fati principis. iiii. regnū sui pugnauit ut
carolus aduersūq; saxones eosq; uicit. **Capit.**

Anastasius imperator classe in alexandria c̄tra sar
racenos direxit. **Ex**ercit̄ de medio itinere reuēso
theodosiū ad imperatōrē elegit. atq; coactū in solio
imperi c̄firmā. **Aut** theodosius apud mēcaal ciuitatē
anastasii graui p̄lio uicit. **Septē** m̄lia de exercitu
cecider. **I**taq; sibi sacra m̄to. eū clericū fieri p̄b̄m
fēc̄ ordinari. **Capit.** Anno dōm̄ incarn. d. l. iiii.

Theodosius reḡ ann. i. **H**ic p̄quā regnū accepit mox
in regia urbe imagine illa inq; sc̄a sinodus erat de
picta. & ap̄ philippo fuerat delecta pristino m̄loco
erexit. **H**is dieb; na tiberis fluuus in undaū. ut
ultra alueū suū egressis multa romane fecerit
excit̄ia ciuitati. ita ut in ualata ad unā & sems
staturā excesser̄ atq; a porta sc̄i petri usq; ad pon
tē moluū aque sedescendentes c̄iungerent. **Capit.**

Anno dom̄nicę incarn. d. l. v. leo regnat ann. viii.
Fluu. tēporib; sarracena gens cū in m̄so exercitu ue
niens c̄stantinopoli circūdelect̄. ac p̄c̄tinuū trien
nū obsedit donec ciuib; multa instantia ad
d̄m clamantib; plurimęq; fame frigore bello
pestilentiaq; perirent ac si p̄tesio obsidionis abscede
rent. **C**ōq; maxima multitudo tēpestate in
mare perit. **I**ntra c̄stantinopoli ū tēpore
obsidionis c̄c̄ m̄lia hom̄nū pestilentia & fame
interier. **Capit.** **L**utobrandus rex ossa sc̄i aug

ustin ep̄i asardina trātulit q̄nurbē ticinensē
 cū debito honore sepeluit. Idē rex rauenā obse-
 dit classē inuasit atq; destruxit. **CAPIT.** Carolus
 princeps decimo anno regn̄ sui cū baiouariis
 pugnaū eosq; uicit. Idē rex quinto decimo
 anno regn̄ sui alamannā ingressis c̄tra lant-
 fridū dimicauit. Sibi eandē gentē subiecit
Sexto decimo anno regn̄ sui uualconē ingressis
Ludonē ducē aquitano bello p̄teruit. **CAPITULU.**
xvii^{mo} ann̄i sarracen̄ exspana cū uxorib; & parūlis
 uenientes aquitania galliā p̄uincia quasi inea
 habitari intrant. Carolus quide ut dictū ē cū lū-
 done aquitan̄ p̄ncipe tē discordiā habebat q̄tam
 inuicē se euingentes c̄tra eosdē sarracenos pari
 c̄silio dimicā. Nā irruentes franci sup̄ eos ccc l
 xxv m̄lia ex eis interfecer̄. Ludō q̄q; sup̄ eorū castra
 irruens pari modo multos interficiens om̄a cle-
 uastauit. Mille tantū q̄ngenti cecider̄ ex francis
 ut ineptā abeudone missa gregorio pape de eadē
 victoria c̄tinet. **CAPIT.** In tēpestare leo im-
 perator. sc̄orū imagines depositas incidit. ro-
 māoq; pontifici q̄q; pontifici similit̄ facere si suā
 uell̄ habere grām mandauit. sed pontifex hoc
 facere c̄tēsit. Om̄is q̄q; rauen̄te exercitū tuenciarū
 talib; uisib; vno anno restiter̄. q̄si pontifex eos
 p̄hibuiss̄. Nū̄ imperitare sup̄ se c̄stituerent
Fid̄ tēp̄ luitbrandis rex castra emilię feronānā & pen-
 tapoli aximūq; inuasit sed p̄ aliq̄ dies romano
 pontifice elaborante roman̄s reddita s̄. **CAPIT.**

Leo augustus ad peiora progressus est. ita ut compelleret omnes
Constantinopolitani habitantes. tam in qua blandimenta.
sanctarum imaginum deponere. & quas cumque inuenire potu-
it. in media ciuitate cremari. Et quod plerumque ex
populo tale scelus fieri prohibebant. Aliquantum ex eis capi-
te truncati. An parte corporis multati sunt. Cuius erant
in germaniam patriarcha nesciens. propria seculo depul-
sus est. & in loco anastasio presbiter ordinatus. **CAPIT.**

Circa haec tempora carolus princeps pipinum filium suum
adlutbrandum regem direxit. ut eius iuxta morem ca-
pilli incidere. Quis cesariem incidens. ei pariter effectus
est multisque eum ditam regis muneribus gentem remisit.

Carolo xviii^{mo} anno regni sui cum exercitu in **CAPIT.**
Wistracha uenit. eamque sue ditioni subiecit. Anno uero
xx^o regni sui iterum cum valida manu. wasconiam ingres-
sus est. & euclonem regno simul cum puabit. Sequen-
ti anno etiam filios eius dudonem dimisit. **CAPIT.**

Anno xxii^o regni sui. sarraceni exercitum rursus in gal-
lias introiens. multam deuastationem fecit. Contra quos
carolus non longe a norbona bellum committens eos sic &
primo maxima caede prostravit. Anno xxiiii^o regni sui
tentum sarraceni gallicae fines ingressi usque ad pan-
ciam uenerunt. & capta arelato. omnia circumquaque de-
molita sunt. Tunc carolus adlutbrandum regem
mittens auxilium etiam sarracenos exposcit. Qui
nihil moratus cum omnibus longobardis. exercitum in eis
adlutbricum propeuit. Quo cepto gens sarracena
moribus ab illis regionibus aufugit. Anno xxvi^o regni
sui carolus bellicosissimus & auctorissimus princeps.

francæ morit. **Capitulum.** fuit igitur ut falloz ann ab in
 carnatione dñi cōputati aquadragesimo secdo anno
 imperii octavianz usq; aculamū leonſ augusti an
 nū. quateporib; caroli principis regnasse cognoscit
 Dec xviii. **Menses** in dies ii. **Discernam** etiā si place
 eosdē annos dñi p̄tēpora pontificū romanæ & ui
 deam q̄modo sibi tēpora principū & p̄sulū ad in
 uicē c̄parata respondeant. **Annos** xv. **Menses** i. **dies** iij

B eat' p̄tro apti romę in episcopali cathedra sedet.			
L in	S	edit annos xi	Menses iii Dies xiiii
G lego	S	edit anni xii	Mense .i. Dies xi.
C lemens	S	edit annū viii	Menses ii. Dies x.
A naclēt	S	edit annū viii	Menses ii. Dies x.
E ucharistus	S	edit annū viii	Menses x. Dies ii.
A lexander	S	edit annū x.	Menses vii. Dies i.
X ixos	S	edit annū x	Menses ii. Dies i.
T helesporo	S	edit annū xi	Menses iii. Dies xxi.
Y gnis	S	edit annū iiii	Menses iii. Dies iii.
Z iv	S	edit annū viii	Menses iii. Dies iii.
A ncas	S	edit annū xi	Menses iii. Dies iii.
S other	S	edit annū viii	Menses vi. Dies iii.
E leuther	S	edit annū xv	Menses iii. Dies ii.
V ictor	S	edit annū x	Menses ii. Dies x.
Z epherin	S	edit annū viii	Menses vi. Dies x.
C aliff	S	edit annū vi.	Menses ii. Dies x.
U rban	S	edit annū iij.	Menses x. Dies xii.
P omian	S	edit annū viii	Menses v. Dies ii.
A ntheros	S	edit annū xii	Mense i. Dies xii.
F abian	S	edit annū xiiii	Menses xi. Dies xi.

Cornelius	Sect ann̄ u	Menses u	Dies u.
Lucas	Sedit ann̄ in	Menses in	Dies in.
Stephan̄	Sedit ann̄ vii	Menses v	Dies ii.
XVII	Sedit ann̄ i	Menses x	Dies xxiii.
Dionysius	Sedit ann̄ vi	Menses ii	Dies iii.
Felix	Sedit ann̄ iiii	Menses iii	Dies xxv.
Futichian̄	Sedit ann̄ i	Menses i	Dies i.
Gaius	Sedit ann̄ xi	Menses iii	Dies xii.
Marcellian̄	Sedit ann̄ viii	Menses iii.	Dies xxv.
Marcellus	Sedit ann̄ v	Menses vii	Dies xxii.
Iusebus	Sedit ann̄ vi	Mense i	Dies iii.
Melchised	Sedit ann̄ iiii.		
Silvester	Sedit ann̄ xxiii.	Menses x	Dies x.
Marcus	Sedit ann̄ ii	Menses viii	Dies xx.
Iulus	Sedit ann̄ xv	Mens̄ ii	Dies vi.
Liberus	Sedit ann̄ vi	Mens̄ iii	Dies iii.
Felix	Sedit ann̄ i	Mens̄ iii	Dies ii.
Damasus	Sedit ann̄ xviii	Mens̄ iii	Dies xi.
Siricus	Sedit ann̄ xv.		
Anastasius	Sedit ann̄ iii.		Dies x.
Innocentius	Sedit ann̄ xv	Mens̄ ii	Dies xxi.
Zosim̄	Sedit ann̄ iiii.	Menses iii	Dies xi.
Bonifacius	Sedit ann̄ iii	Menses viii	Dies vii.
Celestin̄	Sedit ann̄ viii.	Menses x	Dies xvii.
XIX	Sedit ann̄ viii		Dies xviii.
Leo	Sedit ann̄ xxi	Menses i	Dies iii.
Hilarius	Sedit ann̄ vi	Mens̄ iii	Dies x.
Simplicius	Sedit ann̄ xv.	Mense i	Dies vii.
Felix	Sedit ann̄ viii	Mens̄ xi	Dies xviii.

Helafius	Sedit ann̄ iii.	Mens̄ viii	Dies xviii.
Auastafius	Sedit ann̄ i	Menses xi	Dies xxiiii
Simalebus	Sedit ann̄ xv	Mens̄ vii	Dies xxvii.
Hormsela	Sedit ann̄ xviii.		Dies xvii
Iohannes	Sedit ann̄ ii.	Mens̄ viii.	Dies xvi.
Felix	Sedit ann̄ iii	Mens̄ ii	Dies xiiii.
Bonifacius	Sedit ann̄ ii.		Dies xxvi.
Mercurius	Sedit ann̄ ii		Dies xxvi
Agapit	Sedit mens̄es xi		Dies xviii.
Siluerus	Sedit ann̄ i	Mens̄ v	Dies xi.
Vigilius	Sedit ann̄ xviii	Menses vi	Dies xxvi.
Pelagius	Sedit ann̄ xi	Mens̄ x	Dies xviii
Ioh	Sedit ann̄ xii	Mens̄ xi	Dies xxvi
Benedictus	Sedit ann̄. iiii	Mens̄ i	Dies xxviii
Pelagius	Sedit ann̄ x.	Mens̄ ii	Dies x.
Gregorius	Sedit ann̄ xviii	Mens̄ vii	Dies x.
Sabian	Sedit ann̄ i	Mens̄ v	Dies viii.
Bonifacius	Sedit ann̄ viii		Dies xxii
Honorius	Sedit ann̄ xii	Mens̄ xi	Dies xiii
Seuerus	Sedit	Mens̄ ii	Dies iii
Ioh	Sedit ann̄ i	Mens̄ viii	Dies xviii.
Theodorus	Sedit ann̄ vi	Mens̄ v	Dies xviii.
Martinus	Sedit ann̄	Mens̄ i	Dies xxvi.
Eugenius	Sedit ann̄ i	Mens̄ viii	Dies xxiiii
Vitelian	Sedit annos	vi.	
Adoat	Sedit ann̄ iiii	Mens̄ ii	Dies v.
Don	Sedit ann̄ i	Mens̄ v	Dies x
Agatho	Sedit ann̄ ii	Mens̄ vi	Dies iii.
Leo	Sedit ann̄.	Mens̄ x	Dies xvii.

Benedictus	Sedit annū .	Menses x	Dies xii.
Loth	Sedit annū 1		Mesium
Enon	Sedit	Mens. xi.	
Sergius	Sedit annū xiiii	Mensium	Dies xiiii
Loth	Sedit annū iii.	Mens. ii	Dies xii.
Loth	Sedit annū ii	Mens. vi	
Silvius	Sedit dies xv		
Constantinus	Sedit annū vii		Dies xv.
Gregorius	Sedit annū xvi	Mens. viii	Dies xi
Gregorius	Sedit annū x	Mens. viii	Dies xv.
Zacharias	Sedit annū x	Mens. iii	Dies xviii.

Fit ergo ut arbitramur summa hęc ætēporib' beati petri
 apti usq' ad zaria papā qui principio regni pipini ro
 manā gubnat ecclm. Annū dccc iii mēses viii dies xxvi
 Quib' si adclam' quindeci annū octavianū xx iii tiberni
 iii. Hai similit' in Glaudi qd' in claudu anno p'p'ri
 apti romā uenit & ipse iā annū in pontificatu ei cō
 putat colligunt. Annū dccxlvii. Sup' crescunt itaq'
 annū pontificū annos principū romanorū xxviii
 annos. Qd' hęc p'cur' sequendū sit prudens lectōr
 uideat. Illud tam' p'certo sciri qet nec augustorū
 nec antistitū numerū annorū cyclis chronisū cōcordat
 Siquidē in alio plus in alio m'ni inuenit. Nā scetm' dno
 nūsiū annū domine incarnationis d'c' x li Carolus
 princep' mortu' & pipinus suscepit principatū
 P'ost' aū fuerit ut uicio scriptoris numer' sit de p'uat'
 annorū. **CAPIT.** Hęc itarco ab ipso incarnationis
 dom' anno exordiu' capientes usq' huc p'cliam'
 ut qd' sequens libellus annā p'uat' eccl' p'uis dō

incarnationis domine annos tempora principum regesta
 declarat. iste nihilominus quod tempore quod loco et quod sub uno
 quoque principe actum sit summatim demonstrat. Triumphos
 quoque scilicet martirum et confessorum quibus in locis et sub quibus regibus
 coronam gratie preceperunt nominatim aperiat. Igitur ubi iste finit
 ille consequenter incipit. et ubi ille incipit iste
 finit. **FORCIATUR FELICIT. LIBELLVS**

PRIMVS. INCIPIT LIBELLVS. II.

ARGENTIS REGVM FRANCORVM
 Anno dominice incarnationis. dccxli. Carlo
 lus filius pipini maioris domini abellicosissimi dux francorum
 defunctus est. Anno dominice incarnationis dccxlii. Carlaman
 nus et pipinus filii eius duxerunt exercitum contra hunsoldum ducem
 aqtanorum. Et ceperunt castrum quod uocatur lucas quod eodem tempore
 diuiserunt regnum francorum inter se in loco quod dicitur uetus picta
 uis. Post hec Carlomannus. Eodem anno alamaniam cum exer
 citu uastauit. Anno et incarnationis dccxiii. Carlomannus
 et pipinus contra odilonem ducem baiuorum duxerunt quatuor
 pugnam et uictores effecti. Carlomannus abique fratre in sax
 oniam preiit. Et cepit castrum quod dicitur hoc seo burch pro pla
 citu et pacis conditione. Et theodericum saxonem obsidem
 accepit. Quia sacramentis datus. in patriam dimissus est redire.
 Sed post habitum sacramentum se fellit. Anno et incarnationis dccxliiii.
 Carlomannus et pipinus saxoniam cum exercitu ingressi sunt
 Et rursus captus est super dictum theodericum. Anno et incarnationis
 dccxlv. Carlomannus confessus est suo germano pipi
 no quod ante disposuisset se cum relinquere et amore
 dei regnum terrenum deserere ut in futura uita cen
 tuplicatam recipere possessionem. Et in hoc anno